

**Uitvoering Toekomstvisie
Kwetsbare Inwoners**

Rapportage 1^e helft 2023

COLOFON

Door :	(centrum)gemeente Hoorn	D. van Diepen P. van den Berge J. Bockma F. Jelles R. Doodeman A. Wamsteeker T. Blom / L. Tannous
	Gemeente Opmeer	T. Blom / L. Tannous
	Gemeente Stede Broec	T. Blom / L. Tannous
	Gemeente Enkhuizen	T. Blom / L. Tannous
	Gemeente Drechterland	M. Turksma / T. Leroi
	Gemeente Medemblik	A. Balk
	Gemeente Koggenland	

Datum: Juli 2023
Behandeling: Oktober 2023 (pfo Madivosa)

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
1. DOELGROEP EN MAATSCHAPPELIJK BELANG	5
2. REGIONALE EN LANDELIJKE BELEIDSKADERS	6
2.1 VNG advies Toekomst Beschermd Wonen en landelijke meerjarenagenda	6
2.2 Regionale samenwerking	6
2.3 Regionaal meerjaren beleidskader (psychisch) Kwetsbare Inwoners	7
2.4 Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland	7
3. BELEIDSONTWIKKELINGEN EN -UITVOERING	8
3.1 Landelijke ontwikkelingen	8
1. Doordecentralisatie MO en BW	8
2. Norm voor Opdrachtgeverschap	8
3. Actieplan Dakloosheid 2023-2030	8
3.2 Regionale uitvoering toekomstvisie Kwetsbare Inwoners	9
1. Regionaal ondersteuningsaanbod	9
2. Project Blokhuisgelden	9
3. Project doordecentralisatie	10
4. WvGGZ	11
5. OGGZ	11
6. Wonen	11
7. Briefadres	13
8. Inloopvoorzieningen GGZ	13
9. Monitoring	13
4. FINANCIËN	16
1.1 Het jaar 2022	16
Rijksinkomsten 2022	16
Overige inkomsten	16
Uitgaven 2022	16
1.2 Bestemmingsreserve	16
1.3 Prognose 2023 en verder	16
BIJLAGE I – Financiële overzichten	16
BIJLAGE II – Afkortingenlijst	19

INLEIDING

Conform de bestuurlijke samenwerkingsafspraken¹ wordt tweemaal per jaar een voortgangsrapportage aangeboden aan het regionaal portefeuillehoudersoverleg Madivosa. Via deze weg wordt u geïnformeerd over de voortgang en samenwerking op het terrein van (psychisch) kwetsbare inwoners.

De rapportage bestaat uit de volgende onderdelen:

- DEEL 1
  - Beschrijving van de doelgroep en maatschappelijk belang.
  - Regionale en landelijke beleidskaders.
- DEEL 2
  - Voortgang en nieuwe ontwikkelingen.
  - Financiële rapportage.

NB Ten opzichte van de vorige rapportages is deel 1 nagenoeg gelijk en bedoeld voor context. Dit deel kan desgewenst overgeslagen worden.

---

¹ Conform Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland (2022)

DEEL 1

1. DOELGROEP EN MAATSCHAPPELIJK BELANG

Inwoners kunnen op enig moment in hun leven voor kortere of langere tijd in een (zeer) kwetsbare situatie terecht komen. Bijvoorbeeld door een combinatie van factoren, zoals (psychische) ziekte, verslaving, beperkte intelligentie, schulden, (echt)scheiding of verlies van werk. Niet iedereen kan daar op eigen kracht uitkomen. Soms belanden mensen op straat, midden zorg, geven overlast, zijn een gevaar voor zichzelf of anderen en/of treedt acute verwardheid op.

Kenmerken van deze groep zijn: 1) een relatief *klein aantal* en 2) problematiek die zeer *heterogeen van aard* is en daardoor 3) een *fijnmazig en gedifferentieerd aanbod* behoeft van kleinschalige ondersteunings- en woonvormen en 4) gepaard gaat met *hoge zorg- en maatschappelijke kosten*.

Subgroepen

Hoewel er een overlap is in doelgroepen, bestaat tot nu toe de volgende grove onderverdeling:

1. Maatschappelijke opvang. Deze mensen zijn dak- of thuisloos geraakt en kunnen niet op eigen kracht deze situatie veranderen. Vaak in combinatie met meerdere problemen op andere leefgebieden, die zowel de oorzaak als het gevolg van de dak- en thuisloosheid kunnen zijn en elkaar in beide gevallen versterken. Uitgangspunt is dat de opvang kortdurend van aard is en men snel weer een eigen huis krijgt of - wanneer de problemen op andere leefgebieden dat onmogelijk maken - snel wordt doorgeleid naar andere, intensievere vormen van ondersteuning en verblijf. Voor sommige dak- en thuislozen is toch langdurige opvang nodig wegens zorgmijding en/of chronische verslaving.
2. Beschermd Wonen. Inwoners die wegens een psychische kwetsbaarheid een gevaar vormen voor zichzelf en/of hun omgeving, waardoor zij - zelfs met begeleiding bij zelfstandig wonen - een tijd niet zelfstandig kunnen wonen. Uitgangspunt is dat wonen in een beschermde setting enige tijd nodig is, waarna men - vaak met (intensieve en onplanbare) begeleiding - weer op zichzelf kunnen wonen. Net als voor maatschappelijke opvang geldt dat het voor een beperkt deel langdurig onmogelijk is om zelfstandig te wonen. Vanaf 2021 is voor deze groepen cliënten (ook vanuit de maatschappelijke opvang) de Wet Langdurige Zorg (Wlz) opengesteld.
3. Personen met verward of onbegrepen gedrag. Inwoners met psychische of andere kwetsbaarheden die thuis wonen of in instellingen verblijven lopen het risico op verwardheid. Ze vallen daardoor op met gedrag dat afwijkt van de maatschappelijk geaccepteerde norm. Soms is dit onschuldig, een soms levert dit maatschappelijke overlast en gevaar op. Het vertonen van afwijkend gedrag kan dan een signaal zijn dat iemand (meer) hulp en ondersteuning nodig heeft dan dat zij op dat moment krijgen. Door (vroeg)signalering, preventie en nazorg bij verward gedrag kunnen hogere maatschappelijke kosten worden voorkomen, zoals opname in zorginstellingen, oplopende schulden, inzet van politie en justitie bij overlast en misdrijven.

Aanbod

Ondanks bovenstaande onderverdeling zien we steeds meer in dat individuen uit deze groep niet in één hokje te plaatsen zijn. Daarom wordt steeds meer verbinding gezocht en worden 'tussenvormen' ontwikkeld tussen opvang, beschermd wonen en zelfstandig wonen. Alleen dan kunnen we een sluitende keten vormen voor (psychisch) kwetsbare inwoners. Een keten waar niemand doorheen valt en waarbij iedereen wordt geholpen op een manier die hem/haar in staat stelt zo snel als mogelijk te herstellen en uiteindelijk weer zo zelfstandig mogelijk te wonen. Dit gebeurt binnen de regio en in samenwerking met andere (omliggende) regio's.

Omvang en kosten

Het aantal mensen dat gebruik moet maken van opvang of beschermd wonen is klein, maar kent hoge maatschappelijke en zorgkosten. Voor deze voorzieningen en overige ondersteuning is per jaar ongeveer 12 miljoen euro nodig, naast de overige maatschappelijke kosten die gemaakt moeten worden in het kader van inkomensondersteuning, schuldhulpverlening, openbare orde en veiligheid en aanvullende zorg en ondersteuning. Daarnaast gaat het om uitgaven voor onder andere het meldpunt Vangnet en Advies, de ondersteuning aan personen met verward gedrag en de inloopvoorzieningen GGZ.

2. REGIONALE EN LANDELIJKE BELEIDSKADERS

2.1 VNG advies Toekomst Beschermd Wonen en landelijke meerjarenagenda

De commissie Toekomst Beschermd Wonen (ook wel commissie Dannenberg) heeft in opdracht van de VNG eind 2015 haar advies “*Van beschermd wonen naar beschermd thuis*” uitgebracht. De inhoud van dit advies is op hoofdlijnen overgenomen door de gemeenten, Rijk en cliënten- en brancheorganisaties en heeft op landelijk niveau uitwerking gekregen in de landelijke meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Kern is tweeledig:

- A. Een inhoudelijke transformatie waar zoveel mogelijk wordt ingezet op ambulantisering en normalisering. Daarvoor is het nodig de volgende randvoorwaarden in wijken te realiseren:
- Beschikbare en betaalbare wooneenheden.
  - Een breed scala aan woonvarianten voor MO en BW (differentiatie).
  - Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties.
  - Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning.
  - Garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit en een ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie.
  - Duurzame samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en zorgverzekeraar.
  - Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg.

Dit laat onverlet dat er naast aandacht voor normalisering binnen de doelgroep altijd een deel zal zijn voor wie het perspectief op herstel en ambulantisering/normalisering wellicht nooit haalbaar is. Voor deze mensen blijft een vangnet nodig dat sterk genoeg is voor de meest complexe en zware ondersteuningsbehoeften.

- B. Van een verdeelmodel voor MO/VB/OGGz over 43 centrumgemeenten naar een integraal verdeelmodel voor MO/Vb/OGGz, BW én begeleiding over alle gemeenten. Doordat daarmee alle gemeenten naast een inhoudelijk straks ook een financiële verantwoordelijkheid hebben voor het doen slagen van de beoogde transformatie, moet dit bijdragen aan de onder punt A. genoemde ambities.

2.2 Regionale samenwerking

Iedere gemeente is verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg (MO/Vb/OGGz) en beschermd wonen (art. 1.2.1. Wmo 2015). Colleges zijn daarbij nadrukkelijk verplicht met elkaar samen te werken voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de wet (art. 2.6.1 Wmo 2015).

Voor opvang en beschermd wonen is landelijk afgesproken te starten vanuit een centrumgemeente constructie. Hierin ontvangt een centrumgemeente de financiële middelen van het Rijk voor de betreffende regio, en voert deze de regie op de uitvoering van de taken.

Het is de bedoeling dat de verdeling van middelen over alle gemeenten verdeeld worden, dit wordt de doordecentralisatie van middelen BW genoemd. Dit wetsvoorstel werd uitgesteld, omdat er meerdere aandachtspunten zijn opgesteld die uitwerking nodig hadden. In juni 2023 werd bekend dat de financiële doordecentralisatie uitgesteld is tot ten minste 1 januari 2025. Het gaat hierom de wet woonplaatsbeginsel beschermd wonen, waar het objectief verdeelmodel een onderdeel van is.

2.3 Regionaal meerjaren beleidskader (psychisch) Kwetsbare Inwoners

Eind 2017 is het meerjaren beleidskader *‘Herstel en Participatie: toekomstvisie Kwetsbare Inwoners 2018– 2023’* door alle Westfrieze raden vastgesteld. De visie geeft een regionale invulling aan het landelijke advies *“Van beschermd wonen naar beschermd thuis”*. De visie kent een onderverdeling in onderstaande thema’ s:

- Welkom in de wijk
- Zelfregie
- Lokaal ondersteuningsaanbod
- Regionaal ondersteuningsaanbod
- Personen met verward gedrag
- Jongeren
- Wonen
- Participatie
- Schulden en inkomensondersteuning
- (Regionale) samenwerking

De voortgang op de verschillende thema’ s wordt in deze rapportage beschreven. We evalueren deze visie en werken we toe naar een nieuw beleidskader.

2.4 Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland

In 2017 is het document *‘Herstel en Participatie: toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners 2018 - 2023’* door de 7 Westfrieze gemeenteraden vastgesteld. De samenwerking tussen de Westfrieze gemeenten werd vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst liep tot eind 2021. In maart 2022 is een nieuw samenwerkingsconvenant ondertekend voor de periode 2022 en verder. We geven hiermee uitvoering aan het raadsbesluit *‘doordecentralisatie’* uit december 2019/begin 2020 (afhankelijk per gemeente). De Westfrieze gemeenten nemen hiermee gezamenlijk verantwoordelijkheid voor een relatief kleine groep (psychisch) kwetsbare inwoners die onvoldoende zelfredzaam zijn en (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen. Door de regionale bundeling van financiële middelen voor deze groep organiseren we een gevarieerd aanbod van voorzieningen die voor deze groep inwoners toegankelijk en passend is.

In het convenant staan de inhoudelijke en financiële kaders van deze samenwerking beschreven, inclusief de verschillende verantwoordelijkheden (als centrumgemeente en als regiogemeente). Ook de financiering van de taken, inclusief het afdekken van financiële risico’ s hebben een plaats in dit convenant. De Regionale Toegang is verantwoordelijk voor de toegang tot de regionale voorzieningen Maatschappelijke Opvang (MO), Beschermd Wonen (BW) en Beschermd Thuis (BT). Samen met de backofficetaken worden deze taken voor de hele regio Westfriesland uitgevoerd door de gemeente Hoorn.

DEEL 2

3. BELEIDSONTWIKKELINGEN EN –UITVOERING

3.1 Landelijke ontwikkelingen

1. Doordecentralisatie MO en BW

De doordecentralisatie van middelen voor Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW) betekent bij BW een verandering van een historische verdeling over centrumgemeenten naar een objectieve verdeling over alle gemeenten. In het traject is onverwacht het advies van de Raad van State (RvS) over het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen gepubliceerd. De RvS adviseert om de middelen voor beschermd wonen nog niet over te hevelen naar alle gemeenten en het woonplaatsbeginsel nu niet in te voeren. Ook fracties in de Tweede Kamer hebben aanvullende vragen gesteld. Hierover is overleg gevoerd tussen de ministeries VWS, Binnenlandse Zaken en de VNG. Het wetsvoorstel wordt met 1 jaar uitgesteld. Zowel het woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen als de financiële doordecentralisatie hebben als voorlopige ingangsdatum 1-1-2025. Over eventuele doordecentralisatie van MO is niets bekend gemaakt.

2. Norm voor Opdrachtgeverschap

Gemeenten hebben de taak om voor hun inwoners de zorg en ondersteuning mogelijk te maken die ze nodig hebben. De ambitie daarbij is kwalitatief goede zorg bieden die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van de burger. Zorg die bovendien betaalbaar is, niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Om die ambitie waar te maken is een duurzame oplossing nodig. Samenwerking is daarbij cruciaal. Met de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) geven gemeenten in de regio samen met regionale partners vorm aan deze ambitie. De NvO is in een resolutie vastgesteld door gemeenten in VNG-verband, zowel voor jeugd als voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

3. Actieplan Dakloosheid 2023–2030

Eind 2022 werd het nationale Actieplan Dakloosheid 2023–2030 gepresenteerd. De zes actielijnen zijn:

1. Versterken bestaanszekerheid: borging van het bestaansminimum;
2. Preventie: voorkomen dakloosheid is altijd het beste;
3. Wonen Eerst: iedereen een eigen woonplek met ondersteuning op maat;
4. Integraal werken in de uitvoering: regie, snelheid en menselijke maat;
5. Geen beleid zonder ervaringskennis: beleid wordt gemaakt, getoetst en uitgevoerd met mensen met ervaringskennis;
6. Inclusieve aanpak: aandacht voor jongeren, LHBTIQ+ en dakloze EU-burgers

Het actieplan is meegenomen bij het opstellen van de beleidsuitgangspunten voor de inkoop Wonen met ondersteuning en het nieuwe regionale beleidskader voor (psychisch) kwetsbare inwoners.

3.2 Regionale uitvoering toekomstvisie Kwetsbare Inwoners

Per onderwerp of thema binnen de toekomstvisie is in deze paragraaf de geboekte voortgang beschreven in het eerste half jaar van 2023.

1. Regionaal ondersteuningsaanbod

De Maatschappelijke Opvang wordt ingekocht bij aanbieders dnoDoen en Leger des Heils. Een verschil met BW is dat bij MO het aantal plaatsen op jaarbasis wordt ingekocht zonder dat al vaststaat wie de plaatsen gaat bezetten. Dit is omdat dakloosheid vaak een acuut probleem is dat vraagt om een snelle inzet van ondersteuning.

Voor Beschermd Wonen geldt dat deze, net als de rest van Wmo-maatwerkvoorzieningen, is ingekocht volgens de principes en werkwijzen van het resultaatgestuurd werken. Ook is er het profiel Beschermd Thuis, dat het gat tussen begeleiding thuis en wonen in een instelling moet verkleinen. Onderstaande tabel geeft de partijen weer die Beschermd Wonen en/of Beschermd Thuis bieden in 2023.

	Beschermd Wonen	Beschermd Thuis
Leviaan	X	X
Leger des Heils	X	X
Esdégé-Reigersdaal	X	X
De Heeren van Zorg	X	X
de Steenuil Zorg	X	
Accuraat B.V	X	
Roads (Vriendenhuis)	X	

Eind 2021 is bureau HHM gestart met een onderzoek naar het gewenste zorglandschap voor MO/BW in onze regio. Het huidige aanbod past niet meer bij de veranderende doelgroep en de (landelijke) ontwikkelingen. Door ambulantisering, de openstelling van de Wlz, het toenemend aantal jonge dak- en thuislozen en de behoefte aan een andere vorm van opvang werd het Westfriesse zorglandschap onder de loep genomen. Het onderzoek kende een langere doorlooptijd dan gewenst. De uitkomsten van dit onderzoek zijn meegenomen in de nieuwe beleidsuitgangspunten voor de inkoop wonen met ondersteuning.

2. Project Blokhuisgelden

Centrumgemeente Hoorn heeft voor de gehele regio Westfriesland eind 2021 een extra budget van € 2,7 miljoen ontvangen om het aantal dak- en thuislozen te verminderen. Dit budget is gebaseerd op een aanvraag voor de uitvoering van zeven maatregelen. De aanvraag is eind 2020 in het Mdivosa aan de orde geweest. De maatregelen zijn aanvullend op de maatregelen en initiatieven die in de regio Westfriesland al in gang gezet zijn. Denk bijvoorbeeld aan de bestaande regionale voorzieningen voor (psychisch) kwetsbare inwoners en de afspraken rond het versnellen van woningbouw in Westfriesland, zoals het Woonakkoord en de samenwerking met de Woningmakers.

Een deel van de maatregelen is afgerond, een deel loopt nog. Hieronder wordt de stand van zaken per maatregel toelicht:

- *Analyse redenen dakloosheid (met name bij 18-23 jarigen)*

Het onderzoeksrapport is eind december 2022 opgeleverd door onderzoeksbureau Breuer Intraval. Gefocust is op de redenen van instroom in de MO en BW, vooral bij de groep 18-23 jarigen. In het rapport wordt een beeld geschetst van de cliënten die hebben meegewerkt aan het onderzoek. Omstandigheden die bij hen vaak voorkomen zijn een onstabiele of onhoudbare thussituatie, problemen op meerdere leefgebieden en psychische/psychiatrische aandoeningen, die vaak leiden tot gedragsproblemen. Een deel van de dakloosheid had voorkomen kunnen worden als er voldoende

woningen beschikbaar waren. Door wachtlijsten in de tweedelijnszorg verergeren problemen waardoor personen uiteindelijk in een zwaardere verblijfsvorm terechtkomt.

- *Vernieuwing van de nachtopvang (van slaapzaal naar een- en tweepersoonskamers)*

Centrumgemeente Hoorn heeft een subsidie voor de financiering van de verbouwing verleend aan het Leger des Heils van maximaal € 1.373.219. Centraal staat een nieuwe aanbouw bij het Startpunt waarin 12 tweepersoonskamers met eigen sanitair worden gerealiseerd (hiervan zijn 9 kamers voor de nachtopvang). De huidige slaapzalen worden heringericht en zijn onder andere beschikbaar voor winteropvang. Deze aanpassing betaalt het Leger des Heils zelf. Het Leger des Heils betaalt ook de meerkosten die zijn ontstaan door de sterk gestegen bouwkosten. De verbouwing is in september 2022 gestart en zal rond de zomer van 2023 klaar zijn.

- *Pilot Housing First (daklozen krijgen een woning toegewezen en van daaruit wordt de begeleiding gestart)*

Alle vijf Housing First-woningen worden bewoond door iemand uit de doelgroep. De eerste ervaringen zijn positief. Niemand is tot nu toe uitgevallen. De pilot gaat langer dan een jaar duren. Daarom zal de pilot na het eerste jaar worden gefinancierd uit de regionale MO/BW middelen.

- *Haalbaarheidsonderzoek passende huisvesting voor zorgmijdende inwoners*

Het bureau HHM heeft onderzoek gedaan naar kansrijke locaties in Westfriesland voor een pilot van 5-7 plaatsen voor prikkelarm wonen. Deze plaatsen zijn bedoeld voor daklozen met verward/onbegrepen gedrag die een veiligheidsrisico kunnen vormen voor zichzelf of hun omgeving. Bij deze groep is sprake van (ernstige en langdurige) psychiatrische, verslavings- en/of persoonlijkheidsproblematiek en problemen op diverse leefgebieden. In oktober 2022 heeft HHM de uitkomsten gepresenteerd in het Madivosa/VVRE. Toen bleek dat een aantal gemeenten behoefte had aan nog een extra 'zoekronde'. Dit heeft één extra kansrijke locatie opgeleverd. Definitieve besluitvorming vindt in het najaar van 2023 plaats.

- *Onderzoeker / kwartiermaker woningdelen, kamerverhuur en woningsplitsing*

Uitgangspunt bij deze maatregel is de bestaande woonruimte slimmer te gebruiken, waardoor cliënten uit de opvang en andere intramurale voorzieningen sneller kunnen uitstromen. De aanbevelingen van Bureau Wyzer over de mogelijkheden voor woningdelen, kamerverhuur en woningsplitsen zijn door bureau BügelHajema omgezet in een basisset beleidsregels. BügelHajema ondersteunt elke Westfrieese gemeente met het verder uitwerken van de basisset naar lokale beleidsregels, die lokaal zullen worden aangeboden voor besluitvorming in het college. In de planning staat, als de colleges akkoord gaan met de beleidsregels, om dan een implementatietraject te starten dat tevens wordt bekostigd uit de Blokhuisgelden.

- *Woonversneller*

In een eerder stadium is besloten dat het tweede deel van de opdracht niet uitgevoerd zou worden. Er bleek geen behoefte aan een 'tijdelijk handje erbij'. De aangetrokken projectleider heeft in de eerste fase de mogelijkheden van het versnellen van 'woonplannen' verkend en de opdracht afgerond. In een eerder stadium was al duidelijk geworden dat transformatie van kantoorpanden voor de doelgroep niet realistisch is.

- *Aanvullende prestatieafspraken met woningcorporaties en zorgorganisaties*

Het bureau Companen heeft de Westfrieese gemeenten begeleid bij het maken van aanvullende afspraken met woningcorporaties, huurdersverenigingen, zorgorganisaties en zorgkantoor. De zorgsector is nieuw als het gaat om prestatieafspraken over woningen. Op dit moment wordt de besluitvorming over deze afspraken voorbereid.

3. *Project doordecentralisatie*

Om tijdig voorbereid te zijn op de doordecentralisatie Beschermd Wonen zijn in 2019 regionale afspraken gemaakt over de inhoud en juridische vorm van de samenwerking, de wijze waarop financiële risico's worden gedeeld, de voorzieningen worden gespreid en de toegang en backoffice worden ingericht. In nauwe samenspraak met betrokkenen (bestuurlijk, ambtelijk, maatschappelijke partners) is een advies voor een integraal afsprakenpakket opgesteld.

Op hoofdlijnen behelzen deze toekomstige afspraken dat de Westfrieese gemeenten:

- een gezamenlijk budget behouden
- een gezamenlijke reserve behouden
- het huidige niveau van de reserve afbouwen
- de toekomstige voordelen op het budget jaarlijks verdelen
- de voorzieningen regionaal toegankelijk houden
- de toegang regionaal georganiseerd houden
- de regionale toegangen voor BW en MO bij elkaar voegen
- de schakel tussen lokaal en regionaal gaan versterken
- de backoffice bij de gemeente Hoorn beleggen.
- Het beheren van het regionaal budget inclusief egaliseringsreserve en de bestedingen daarvan door gemeente Hoorn;

In het eerder genoemde nieuwe samenwerkingsconvenant zijn veel van deze onderwerpen geconcretiseerd en nadere samenwerkingsafspraken gemaakt.

Regionale Toegangsteam

Vanaf 1 januari 2023 is er een nieuw toegangsteam: het Regionale Toegangsteam Maatschappelijke Opvang, Beschermd Wonen en Beschermd Thuis (RT MOBWB). Het nieuwe team is ondergebracht bij 1.Hoorn van de gemeente Hoorn, en werkt voor de 7 Westfrieese gemeenten. Het nieuwe team is gevormd door een samenvoeging van twee teams: de Westfrieese toegang tot Beschermd Wonen en Beschermd Thuis (bij 1.Hoorn) en de Westfrieese toegang tot Maatschappelijke Opvang (bij de Brede Centrale Toegang/GGD Hollands Noorden). Ook de coördinatie van de Uitstroomregeling bijzondere doelgroepen is vanaf 1 januari 2023 ondergebracht bij het Regionale Toegangsteam.

4. WvGGZ

Sinds 1 januari 2020 is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) van kracht. Bij Vangnet & Advies (GGD Hollands Noorden) komen de meldingen binnen van iedereen die zich zorgen maakt om inwoners. Vooral professionals doen melding. Het aantal meldingen dat Vangnet & Advies vervolgens in behandeling neemt als melding Wvggz ligt de afgelopen 2,5 jaar beduidend lager dan vooraf was verwacht. Om die reden is ook de begroting voor 2023 weer verder naar beneden bijgesteld. Dit komt overeen met het landelijk beeld. Bij een melding Wvggz start de GGD een verkennend onderzoek (VO) en bij een crisismaatregel horen zij waar mogelijk de inwoner, namens de burgemeester. Op dit moment onderzoeken we of de WvGGZ opgenomen kan worden in de Gemeenschappelijke Regeling GGD.

5. OGGZ

In de afgelopen maanden is er een regionale contourennotitie OGGZ opgesteld, deze notitie zal voorliggen in het Mdivosa van 6 juli 2023. In deze notitie is beschreven wie de OGGZ doelgroep is, hoe het huidige zorglandschap er uit ziet, wat de vraagstukken zijn die spelen, en hoe de contouren voor de komende jaren er uit zien. Hieronder valt ook het verslavingsbeleid, en de partners die in dat veld actief zijn zoals de Brijder. Op basis van deze notitie kunnen er keuzes worden gemaakt voor 2024. De OGGZ keten in relatie tot de bredere keten zorg voor kwetsbare inwoners, zal landen in de nieuwe visie kwetsbare inwoners. De contouren zijn hiervoor het uitgangspunt voor het onderdeel OGGZ.

6. Wonen

Het Madivosa/VVRE heeft op 1 juli 2021 ingestemd met de Uitstroomberegeling Bijzondere Doelgroepen Westfriesland (voorheen de pilot Uitstroom Bijzondere Doelgroepen). In de nieuwe afspraken wordt onder andere meer gestuurd op Westfriesland brede uitstroom door het loslaten van het kunnen doorgeven van voorkeuren voor uitstroombesturen door cliënten, maar ook zijn nieuwe zorgaanbieders toegelaten. Op 7 maart 2022 is de overeenkomst officieel ondertekend.

In 2021 zijn 54 personen uitgestroomd via de (toen nog) pilot uitstroom en in 2022 waren dit 85 personen. Het overzicht voor 2022 is hieronder weergegeven:

	Aantal aangemelde cliënten	Aantal cliënten die een woning zijn gaan huren	Aantal cliënten die nog wachten
Leger des Heils	9	5	4
DnoDoen	47	33	14
Leviaan	9	6	3
Parlan	5	5	0
Steenuil	4	0	4
Levazorg	2	1	1
Esdege-Reigersdaal	0	0	0
Wilgaerden-Leekerweide	2	0	2
Accuraat	0	0	0
St. Netwerk	6	2	4
Heeren van Zorg	1	0	1
Totaal	85²	52³	33

	Maximaal beschikbare woningen	Aangeboden cliënten per corporatie	Geplaatst door corporaties	Nog te plaatsen per corporatie
Intermaris	35	-	29	-
De Woonschakel	29	24	12	12
Welwonen	9	4	1	3
Het Grootslag	13	6	6	0
WB Koggenland	7	7	3	4
WB Opmeer	5	-	2	-
Wooncompagnie	2	2	2	0
	100	85	55	30

² Niet alle aangemelde cliënten in 2022 zijn in 2022 beoordeeld, een deel van aangemelde cliënten zijn in het eerste kwartaal van 2023 beoordeeld. Deze zijn niet meegenomen in het totaal aantal 2022.

³ Administratie BCT en corporaties komt niet overeen

7. Briefadres

Elke gemeente is sinds 1 januari 2022 verplicht een briefadres te verlenen als een inwoner daar niemand anders voor heeft, desnoods via een ambtshalve inschrijving. Als iemand dak- of thuisloos is dient hij bereikbaar te zijn voor de overheid en kan hij met een briefadres zaken regelen zoals een zorgverzekering, uitkering, verlenging van rijbewijs en aanvragen van paspoort. De gemeente mag daarbij niet als voorwaarde eisen dat de inwoner zorg ontvangt of gebruik maakt van een opvang. In 2020 heeft de Raad van State dit in een uitspraak bevestigd.

De gemeente Hoorn heeft voor het briefadres geen centrumfunctie. Wel is het zo dat de meeste briefadressen voor dak- en thuislozen in Hoorn worden uitgegeven. Er zijn momenteel briefadressen gekoppeld aan de verschillende opvanglocaties van dnoDoen, het Leger des Heils en Stichting Netwerk. Daarnaast doet sinds 1 april 2021 MEE & de Wering de intake voor het algemene briefadres voor dak- en thuislozen dat zij beschikbaar hebben. Elke week halen de personen die een briefadres hebben hun post bij MEE & de Wering op. Het voordeel hiervan is dat de maatschappelijk werkers contact met deze groep hebben. In een aantal Westfrieese gemeenten wordt met lokale organisaties gekeken naar een soortgelijke opzet als in Hoorn aanwezig is.

8. Inloopvoorzieningen GGZ

In het Madivosa van maart 2023 zijn de uitgangspunten inloopvoorzieningen vastgesteld. Dit biedt onderbouwing voor meerjarige financiering van de inloopvoorzieningen. Om de aanbieders de kans te geven aan deze uitgangspunten te voldoen, is de ingangsdatum 1 juli 2024. De huidige financiering wordt daarom tot 1 juli 2024 doorgezet. Vervolgstap is de uitwerking van de financiële consequenties aan de hand van een kostprijsonderzoek. Besluitvorming wordt in het najaar van 2023 verwacht.

9. Monitoring

De Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GSMD) is voor de centrumgemeenten dit jaar uitgebreid met de monitor Dakloosheid. Deze monitor is een groeimodel. Het is de bedoeling dat er uiteindelijk op BSN-niveau gegevens worden doorgegeven, niet alleen van de personen die gebruik maken van de opvangvoorzieningen, maar ook andere dak- en thuisloze personen. Het ministerie onderzoekt nog hoe dit in het kader van onder andere de AVG het beste uitgevoerd kan worden. De gemeente Hoorn heeft bij de eerste monitor Dakloosheid alleen het totaal aantal unieke personen dat is opgevangen verstrekt en de briefadressen voor dak- en thuislozen van de Westfrieese gemeenten.

10. Inkoop Wonen met Ondersteuning

In het voorjaar 2023 is er een start gemaakt met het project inkoop wonen met ondersteuning. Hiervoor zijn, op basis van het rapport van HHM over het zorglandschap en landelijke ontwikkelingen, nieuwe beleidsuitgangspunten beschreven.

De belangrijkste hierin zijn:

- Geen verschil meer tussen de MO - en BW - doelgroepen en voorzieningen

Eén uitgebreid voorzieningenaanbod in WF voor alle psychisch kwetsbare inwoners met een woon- én ondersteuningsbehoefte, in vier typen voorzieningen:

kortdurende opvang, intramurale voorzieningen, lichtere tussenvoorzieningen en extramuraal (BT = geen woonvoorziening). Breder, meer gespreid aanbod.

- Wonen eerst

Iedereen heeft een stabiele woonplek of wordt begeleid naar een zo thuis mogelijke oplossing, met indien nodig passende ondersteuning. Cliënten worden zo min mogelijk geconfronteerd met verhuisbewegingen.

- Kortdurende opvang (indien nodig) voor stabilisatie en observatie

24 - uurs kortdurende opvang op verschillende locaties beschikbaar voor alle doelgroepen. Er blijven 12-uurs plekken voor passanten/ cliënten die zorg mijden.

- *Verlaging toegangsleeftijd voor een aantal voorzieningen van 18 naar 16.*

Het streven is vroegtijdig zoeken naar geschikte woonoplossing met ondersteuning. Dit geldt alleen voor jongeren die niet zelfstandig kunnen wonen op hun 18e verjaardag of terecht kunnen bij het sociaal netwerk.

- *Aandacht voor kinderen in de voorzieningen*

Kinderen die met hun ouder(s) meekwamen in de voorzieningen kregen tot voor kort geen aparte ondersteuning in de voorzieningen. Pilot bij dnoDoen met laagdrempelige kindgerichte ondersteuning was succesvol: dit willen we toepassen bij andere voorzieningen.

De beleidsuitgangspunten worden in juli - september (afhankelijk per gemeente) ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraden in de regio. Op basis van de beleidsuitgangspunten wordt na de vakantie gestart met een inkoopstrategie voor de inkoop van Wonen met Ondersteuning. Ter overbrugging worden voor het jaar 2024 overbruggingsovereenkomsten gesloten met de aanbieders beschermd wonen/beschermd thuis.

11. Evaluatie Toekomstvisie

De eerste helft van 2023 heeft Wyzer in opdracht van de regio het beleidskader 'Herstel en participatie: toekomstvisie kwetsbare inwoners regio Westfriesland 2018-2023' geëvalueerd. Wyzer heeft alle tien de thema's uit het beleidskader onder de loep genomen en geeft per thema inhoudelijke aanbevelingen voor het nieuwe beleidskader en doet aanbevelingen over de uitvoerbaarheid en de financiën. Aan onderzoeks- en adviesbureau Andersson Elffers Felix (AEF) is door de regio gevraagd om een nieuw beleidskader op te stellen voor 2024 en de jaren daarna. AEF gaat aan de slag met (onder andere) de aanbevelingen van Wyzer. De meeste aanbevelingen van Wyzer zijn waardevol, vier aanbevelingen sluiten niet goed aan op de Westfriesse situatie. Aan het Madivosa wordt gevraagd begin juli in te stemmen met alle aanbevelingen van Wyzer, op de eerder genoemde vier aanbevelingen na.

12. Traject opstellen nieuw regionaal meerjaren beleidskader psychisch kwetsbare inwoners

Na een zorgvuldig inkooptraject is bureau AEF geselecteerd om de regio te ondersteunen bij het opstellen van een nieuw regionaal meerjaren beleidskader kwetsbare inwoners. De onderzoekers zijn in mei gestart met literatuuronderzoek. Voor de zomer vonden er gesprekken plaats met maatschappelijke partners en bestuurders. In het najaar worden de eerste contouren verwacht die besproken worden met raadsleden op de regionale raadsledenbijeenkomst in november.

13. ETHOS-telling

De regio Westfriesland doet mogelijk mee aan de pilot ETHOS-telling van het Kansfonds. ETHOS staat voor European Typology of Homelessness and Housing Exclusion en is een bredere definitie van dak- en thuisloosheid dan die waar de Wmo van uit gaat. In Westfriesland monitoren we alleen de groep die gebruikt maakt van de maatschappelijke opvang, maar er gaan steeds meer stemmen op om uit te gaan van een bredere groep. Dit is lastig als regio om zelfstandig uit te voeren.

De ETHOS-telling is een telmethode waarbij op één afgesproken dag alle dak- en thuisloze mensen in een gemeente/regio in kaart worden gebracht. Dak- en thuisloze personen worden ingedeeld in de volgende categorieën:

- *Mensen die verblijven in de openbare ruimte
- *Mensen in de noodopvang
- *Mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen
- *Mensen die uitstromen uit een instelling (maar er is geen zicht op zelfstandige huisvesting)

- *Mensen in niet-conventionele woonplekken vanwege een gebrek aan huisvesting (zoals auto, kraakpand, vakantiewoning)
- *Mensen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of kennissen
- *Mensen met dreigende huisuitzetting

Lokale/regionale diensten en organisaties (op gebied van welzijn, onderwijs, veiligheid, wonen) vullen per dak- en thuisloze persoon die zij kennen een korte vragenlijst in. De vragen gaan over diverse kenmerken en leefgebieden:

- Geslacht, leeftijd, samenstelling huishouden, aantal kinderen
- Verblijfsstatus, nationaliteit, geboorteland
- Inkomen, gezondheid
- Verblijfplaats, aanleiding verlies woonzekerheid, duur dakloosheid
- Ontvangen begeleiding

De pilot levert een grote dataset op van de groep inwoners zonder woonzekerheid (= bredere definitie van dak- en thuislozen), zowel wat betreft omvang als achtergrondkenmerken van deze groep. Nu doen allerlei verhalen de ronde over bijvoorbeeld grote aantallen 'bankslapers' zonder dat hier cijfers aan ten grondslag liggen. De Hoornse raad heeft recent in een motie gevraagd om een overzicht van het aantal economisch daklozen.

Door meer inzicht kunnen andere (bestuurlijke) afwegingen gemaakt worden bij bijvoorbeeld preventie, inkoop voorzieningen, woningbouw en woonruimteverdeling (denk bijvoorbeeld aan urgentie). Hiervoor moet wel een (regionale) discussie gevoerd worden of en zo ja, hoe de huidige prioriteiten en inzet van middelen veranderd moeten worden.

4. FINANCIËN

In dit hoofdstuk worden de financiële resultaten van het jaar 2022 beschreven. De cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2022. In bijlage I staat een prognose van de inkomsten en uitgaven en bestemmingreserve voor het budget kwetsbare inwoners.

1.1 Het jaar 2022

Rijksinkomsten 2022

Voor 2022 ontvangt Hoorn, als centrumgemeente voor beschermd wonen, een rijksuitkering van € 10,0 miljoen. Deze uitkering is vergelijkbaar met vorig jaar. Voor 2022 is een rijksbijdrage van € 2,4 miljoen ontvangen via de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang. Dit is € 0,3 miljoen lager dan in 2021. Dit komt omdat er in 2021 een compensatie uitbetaald is vanwege de meerkosten als gevolg van de corona pandemie. De totale rijksinkomsten over 2022 komen daarmee gezamenlijk op € 12,4 miljoen.

Overige inkomsten

De inkomsten voor de eigen bijdragen in 2022 voor Beschermd Wonen van cliënten is € 160.000. Dit is € 40.000 lager dan de werkelijke eigen bijdragen in 2021. Oorzaak is een verdere stijging van cliënten naar de WLZ.

Uitgaven 2022

De uitgaven in 2022 bedragen € 10.1 miljoen. Dit zijn onder andere kosten voor: zorg in natura (ZIN), persoonsgebonden budgetten (PGB' s), de maatschappelijke opvang, diverse projecten en uitvoeringskosten. Deze uitgaven zijn lager dan vorig jaar, dit komt omdat nog steeds cliënten de overgang naar de WLZ maken. Het financiële resultaat (verschil tussen werkelijke uitgaven en inkomsten) over 2022 komt uit op € 2,5 miljoen positief.

1.2 Bestemmingsreserve

Voor- en nadelen op de budgetten MO/BW worden verrekend met de daarvoor ingestelde regionale bestemmingsreserve. Het saldo van de bestemmingsreserve wordt afgebouwd naar een omvang van 5 procent van de totale inkomsten in 2022. Dit is conform raadsbesluit eind 2019/begin 2020 (afhankelijk per gemeente).

Het verschil tussen de werkelijke stand en die 5% van de inkomsten wordt jaarlijks naar rato van inwoneraantal verdeeld over de gemeenten.

Op 1 januari 2022 bedroeg de reserve € 1,2 miljoen. Na toevoeging van het resultaat over 2022 wordt er in totaal € 3,1 miljoen onder de gemeenten verdeeld. De reserve komt ultimo 2022 dan uit op € 606.055.

1.3 Prognose 2023 en verder

Met ingang van 2021 is een uitname vanwege cliënten die doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg verwerkt in de budgetten. De rijksinkomsten werden hierdoor naar beneden bijgesteld. Aan de andere kant zijn ook de uitgaven met ongeveer hetzelfde bedrag gedaald. Dit wordt door het Rijk gemonitord en we houden zelf uiteraard ook een vinger aan de pols. We verwachten de komende jaren voldoende middelen te ontvangen om onze taken uit te blijven voeren.

BIJLAGE I - Financiële overzichten

Budgetrapportage	Begroot 2022	Definitief 2022	Vershil begroot - werkelijk
Inkomsten			
Beschermd wonen: Eigen bijdrage	€ 390.600	€ 158.395	€ -232.205
DU Beschermd Wonen	€ 9.864.033	€ 9.991.812	€ 127.779
DU Maatschappelijke Opvang	€ 2.257.076	€ 2.456.186	€ 199.110
Totaal inkomsten	€ 12.511.709	€ 12.606.393	€ 94.684

Uitgaven	Begroot 2022	Definitief 2022	Vershil begroot – werkelijk
Beschermd wonen: ZIN	€ 6.081.860	€ 5.255.723	€ 826.137
Beschermd wonen: PGB	€ 700.000	€ 434.448	€ 265.552
Maatschappelijke opvang	€ 2.345.065	€ 2.438.288	€ -93.223
Oggz-verslaving	€ 996.491	€ 863.663	€ 132.828
Overige kosten BW/MO*	€ 1.032.345	€ 1.112.193	€ -79.848
Totaal uitgaven	€ 11.155.761	€ 10.104.315	€ 1.343.639

Saldo werkelijke inkomsten – werkelijke uitgaven	<i>€ 1.355.948</i>	<i>€ 2.502.078</i>	€ 1.146.130 **

---

* Onder overige kosten BW/MO vallen o.a. kosten voor overlopende projecten, extra maatregelen 2022 en uitvoeringskosten.

** Dit is het werkelijke resultaat over 2022 (kosten min inkomsten), en is het bedrag wat toegevoegd wordt aan de reserve BW/MO.

Verloop reserve BW en MO/VB/OGGz

Reserve BW/MO	2022
Stand 01-01-2022	€ 1.244.039
Storting:	
Resultaat 2022	€ 2.502.078
Stand 31-12-22 na resultaat	€ 3.746.117
Onttrekking:	
Uitbetaling gemeenten	€ 3.140.061
Stand reserve per 31-12-2022	€ 606.055

Uitbetaling overschot reserve 2022 per gemeente:

Gemeente	Inwoners 1-1-2022	Inwoners in %	Saldo 2022
Drechterland	19.983	9,28%	€ 291.262,50
Enkhuizen	18.620	8,64%	€ 271.396,08
Hoon	74.298	34,49%	€ 1.082.931,56
Koggenland	23.048	10,70%	€ 335.936,45
Medemblik	45.464	21,10%	€ 662.661,18
Opmeer	12.074	5,60%	€ 175.984,76
Stede Broec	21.947	10,19%	€ 319.888,81
Totaal	215.434	100%	€ 3.140.061,35

BIJLAGE II - Afkortingenlijst

BCT	Brede Centrale Toegang
BW	Beschermd wonen
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
JW	Jeugdwet
MO	Maatschappelijke opvang
OGGz	Openbare geestelijke gezondheidszorg
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
RT	Regionale Toegang MOBW
Vb	Verlavingsbeleid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Wlz	Wet langdurige zorg
WvGGZ	Wet verplichte GGZ
ZIN	Zorg in Natura
Zvw	Zorgverzekeringswet